

Life & Pension

Beste lezer,

Op het moment dat ik dit voorwoord schrijf staat de wereld in brand: voor het eerst sinds 1945 is er sprake van een grote oorlog in Europa. Dat maakt het moeilijk om de juiste toon voor dit voorwoord te vinden. Het leidt tot grote onzekerheid. Allereerst natuurlijk voor de inwoners van Oekraïne. Grote stromen vluchtelingen en het verlies van levens valt te betreuren. Ik kan alleen maar hopen dat het geweld snel stopt.

Daarnaast leidt het tot economische onzekerheden: de afhankelijkheid in Europa van Russisch gas en daarmee de hoge prijzen van energie. De hoge inflatie. Strengere sancties tegen Rusland. Dalende koersen op de beurzen. 2022 wordt een onzeker jaar.

En dat terwijl we net een jaar van records achter de rug hebben: 2021 was namelijk een buitengewoon goed beursjaar. De AEX brak in de tweede helft van het jaar record na record. De rente bleef weliswaar laag maar is toch iets gestegen ten opzichte van 2020. Dat heeft ertoe geleid dat het fonds in 2021 een rendement gehaald heeft van 8,6%. En met een

beleidsdekkingsgraad (12 maands-gemiddelde dekkingsgraad) van 114,8% kon het fonds voor het eerst sinds lange tijd de pensioenen weer indexeren. Op grond van de huidige wetgeving was een indexatie van 1,09% mogelijk. Omdat de inflatie gemiddeld over 2021 uitgekomen is op 3,3% kon niet worden voorkomen dat de koopkracht van pensioengerechtigden terug is gelopen.

Onder andere door de oorlog in Oekraïne heeft het er alle schijn van dat de inflatie in 2022 hoog zal blijven. Dat is onder andere te merken aan de prijzen van olie en gas. Wat de gevolgen zijn voor de ontwikkelingen van beurzen en rente, en daarmee voor de financiële situatie van het Pensioenfonds, valt niet te voorspellen.

Op onze website is een bericht opgenomen over de impact van de inval van Rusland op de beleggingen van het fonds. Mocht daar aanleiding toe zijn dan houd ik u via berichten op de website op de hoogte.

Hartelijke groet,
Kostijn van Gerven
directeur

Van fossiel naar groen: hoe zou jij dat doen?

Twee TNO-trainees in gesprek met Pensioenfonds TNO over duurzaam beleggen

Pensioenfonds TNO gaat rond de zomer een deelnemersenquête uitzetten om te horen hoe deelnemers aankijken tegen het ESG-beleid ofwel het Environment, Social en Government beleid. Vooruitlopend daarop hebben twee TNO-trainees Camilla van Wirdum en Eline Westbeek op een onlinemiddag in december een gesprek met Hans Groenewegen van Pensioenfonds TNO en Nancy Westerlaken van het bestuur van het Pensioenfonds over duurzaam beleggen. Uiteindelijk is natuurlijk de vraag: van fossiel naar groen: hoe zou jij dat doen?

Lees in de online editie van de Life & Pension wat voor Camilla en Eline de belangrijkste punten zijn.

Camilla van Wirdum (links)

“Dat het Pensioenfonds stopt met beleggingen in steenkool is een mooi begin, maar ik hoop dat de ambitie verhoogd wordt naar 100% toekomstbestendig en fossielvrij.”

Eline Westbeek

“Ik kan wel een vega-gehaktbal kopen, maar ik wil ook dat mijn geld duurzaam wordt belegd.”

Hans Groenewegen

“Het kost tijd. Rome is ook niet op 1 dag gebouwd. Door op verschillende borden te schaken zorgen we stap voor stap voor impact.”

Nancy Westerlaken

“Vanuit mijn werk bij TNO weet ik dat veel collega's ook werkinhoudelijk betrokken zijn bij veel duurzaamheidsthema's. Toen ik 6,5 jaar geleden in het bestuur van Pensioenfonds TNO kwam wilde ik duurzaam beleggen graag meetbaar maken. Toen kon dat nog niet en als ik kijk waar we nu staan dan zijn er echt al stappen gezet.”

Een van de werkgroepen van eTNOs is de Werkgroep Pensioenen. Deze werkgroep richt zich op de belangenbehartiging voor de pensioengerechtigden van TNO. De werkgroep fungeert als klankbord voor de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden in het Verantwoordingsorgaan (VO) en voor de bestuursleden van het Pensioenfonds namens de pensioengerechtigden. Als daartoe aanleiding is duiken één of meer werkgroepleden in de materie en proberen meer

achtergrondinformatie te verzamelen over bepaalde aangelegenheden. Veelal resulteert dit in een notitie waarin de problematiek wordt toegelicht en er worden suggesties gedaan voor de te volgen koers. Ook vervult de werkgroep voor de directie van het Pensioenfonds de rol van woordvoerder namens de gepensioneerden. Daarom vraagt de werkgroep met klem om input en commentaar van de pensioengerechtigden. Dus heeft u vragen of suggesties? Mail naar pensioen@etnos.nl.

Recente onderwerpen zijn het nieuwe pensioenstelsel met o.a. de bescherming van opgebouwde rechten van gepensioneerden, de kosten voor vermogensbeheer versus rendement en de premies en premiedekkingsgraad.

Leden Werkgroep Pensioenen

De Werkgroep Pensioenen bestond eind 2021 uit: Aad Bogers, Jan Jore, Jan van Loon, Foort de Roo (trekker), Koen Wapenaar en de drie VO-leden: Pieter Jan Brandenburg, Peter de Haan, en Ton van Strien (voorzitter van het VO).

Overleden pensioengerechtigden

Juni 2020

Juni 2021
Mw. A.J. Clauzing-van 't Slot
J.A.W. Uijen
J. Bassett
Mw. A.B. van der Vegt-Hulshoff
J. Holtrop
J. Moeselaar
W.N. Stassen
M. Reijnhoudt
Mw. D.H. Kok
H.F.C. Ronteltap
F.W. Twilt
Mw. L.A.J. Puijk-Lampe
A.E.J. Tholen
G.E.P.M. van Venrooij
Mw. W.J.J. Sijbrandij-van Amelsvoort
P.H.J. Hupkens
A.K. Rambaran Mishre
H. Schram
Mw. W.J. den Boer-Mol
Mw. E.G.M. Alferink

Leerbroek 92
Schalkhaar 90
Almere 70
Amsterdam 90
Amersfoort 76
Oegstgeest 90
Pijnacker 81
Pijnacker 73
Oegstgeest 88
Delft 87
Colmschate 76
Hoog Soeren 93
Ugchelen 77
Bunnik 74
Bilthoven 91
Lieren 72
Den Haag 68
Duiven 89
Delft 94
Baarlo 79

Juli 2021

Mw. H.A.A. Gronsveld-Valk
Mw. G.H. Arns-Jansen
B.K. Brouwerens
J.T. Smit
B. Bouma
G. van den Berg
C. Bruin
J. Hartmans
Mw. G. Bosman-Worp
R.H. de Vos
Mw. H.J. Boon-Scholte
W. ten Broeke
K.P. IJkhout
H. van Ooijen
F.H. van Tol
Mw. J. van Zuilekom-Zevenbergen
Mw. M. van den Burg-Eradus
A. van Houwelingen
M. Hoogendoorn
G.A.C.H.T. Reiche
Mw. P. Both

Schipluiden 94
Rhenen 91
Berkel en Rodenrijs 85
Zevenhuizen 88
Leidschendam 87
Delden 94
Oegstgeest 90
Wageningen 93
Ugchelen 85
Zeist 82
Hoofddorp 82
Utrecht 70
Randwijk 83
Toronto, Canada 79
Leiderdorp 87
Woudenberg 91
Leiden 87
Ouddorp 97
Heemstede 89
Capelle aan den IJssel 85
Ede 90

N.J. Lamers
G.H. van Duren
Mw. E. Bruijnesteijn
J.W. Plevier

Wageningen 77
Vught 76
Amstelveen 84
Den Haag 93

Augustus 2021

Mw. C. Koning
J.P. Kouwenhoven
M.C. ten Noever de Brauw
L.A.S. Hageman
J.H. Kuchlein
W. Welling
Mw. J.M. Boersma-van Prooijen
P. Verburg
Mw. J. Goedhart-van de Beek
R.B.M. Holweg
H. Eimers
P. Meijers
P. Vermeijden
G. Nuhaan

Zeist 90
Heerhugowaard 90
Zeist 85
Helvoirt 84
Wageningen 93
Eindhoven 92
Velp 79
Bleiswijk 82
Rotterdam 92
Leiderdorp 84
Wageningen 88
Maasland 87
Pijnacker 91
Rijswijk 78

September 2021

L. Rodrigues de Miranda
J. Boven
L. van den Steen
Mw. S.W.A. van Sloten
Mw. O.J.H. van der Borch tot Verwolde van Vo-HanegraaffElst
L.M. Rappoldt
S. Badcoubei
Mw. T.J. Wagemakers
Mw. J.M. van Barneveld-Bettenhausen
J.A.F. de Vreede
A. Bordes
E. van Vliet
Mw. G.M. van Lent
Mw. H.G. Mulder-Vernooij
Mw. J. Groenewegen-Pronk
Mw. T. Tromp-Kalf
Mw. H. Willemsen-Heije
H.M. Verhoeve
Mw. C. Elkerbout-van der Toorn
M.J. van der Sluis
Mw. W.C. van Zetten-de Graaf

Delfgauw 95
Geldrop 91
Gouda 71
Breda 91
Ugchelen 89
Bunnik 83
Voorburg 80
Delft 81
Wijk bij Duurstede 73
Dieren 101
Terborg 87
Nieuwerkerk aan den IJssel 84
Vinkeveen 92
Den Haag 88
Lemmer 84
Wageningen 81
Amsterdam 97
Den Haag 96
Laag-Soeren 90
Lisse 99

Oktober 2021

Mw. B.J. Buma-Kuilder
Mw. A.M. Gautier-Stuij
Mw. G.E. Hordijk-van Essen
R. van de Voorde

Leeuwarden 89
Den Haag 86
Pijnacker 88
Delfgauw 81

Wat moet u doen als...

Drie praktische tips

1. Ik kom maandelijks net wat geld tekort, wat moet ik doen?

Zit u bijvoorbeeld met extra uitgaven vanwege een hogere energierekening? Als u nog niet met pensioen bent en meedoet met de aanvullende pensioenregeling, dan kunt u die maandelijkse bijdrage verlagen. Neem daarvoor contact op met AZL en informeer of dat voor u mogelijk is.

2. Heeft PensioenfondsTNO een adviseur die me kan helpen? Ik kan mijn financiën niet meer overzien.

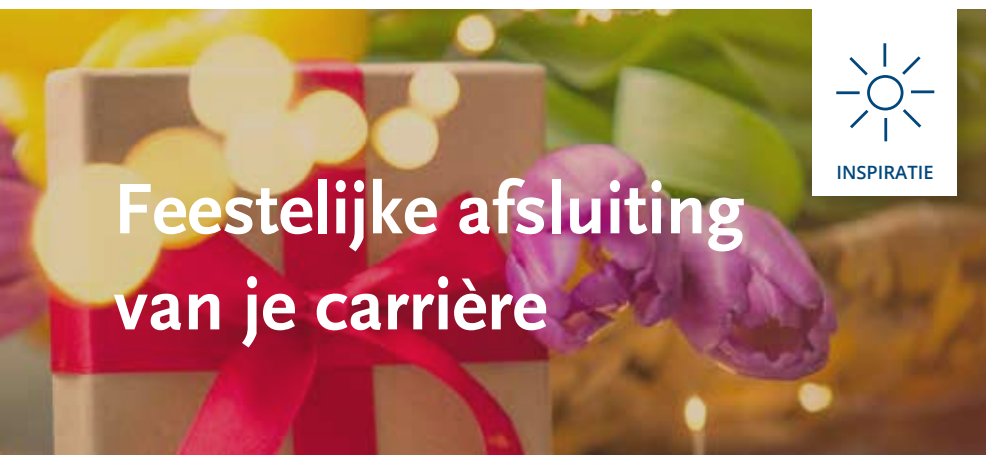
We kunnen ons voorstellen dat het niet makkelijk is om hulp te vragen. Maar het fijne is dat het Sociaal Personeelsfonds (SPF) u kan helpen. Neem vrijblijvend contact met ze op en informeer naar de mogelijkheden.

3. Wilt u weten wat het nieuwe pensioenstelsel voor uw pensioen betekent?

Wat het precies voor uw pensioen betekent kunnen we nog niet aangeven. Wel is het goed om te weten dat PensioenfondsTNO kijkt naar een goede overgangsregeling, zodat iedereen evenredig voordeel geniet van de nieuwe mogelijkheden.

Wilt u meer tips? Kijk op www.pensioenfondstno.nl bij 'Wanneer in actie komen?' En heeft u een tip voor ons? We horen het graag!

Mw. C.W. Kouwenberg-Stuifzand	Rijswijk	88	Mw. H.J. Wevers-Vreeman	's-Gravenzande	80
L.W.P. Jacobs	Wageningen	86	Mw. J. Swaan-Lamme	Bloemendaal	93
E.A. Burgemeester	Zeist	78	J.B. van den Brug	Heiloo	84
Mw. K. Korbee	Noordwijk	96	Mw. M.C. van der Grient-de Wit	Bilthoven	82
Mw. A. Vleems-van Engen	Amersfoort	100	Mw. R.A. Siemer	Zoetermeer	88
Mw. E.M. Fray-Knotnerus	Amstelveen	80	Mw. A.E. Salomonson-Kuitert	Den Haag	90
J.A.M. Kort	Batam, Indonesië	72	J.A. Somers	Delft	91
J.M.D. Soeleman	Meerzorg, Suriname	75	B.S. van der Borg	Rijswijk	91
P. van Staveren	Driebergen-Rijsenburg	90	Mw. C.C. Mouw-Dubbeldam	Elspeet	71
J.H. Hollander	Ridderkerk	86	E.G. Lekahena	Zoetermeer	86
November 2021			J.M. Boers	Ugchelen	82
Mw. M.T.A. Schouten-van Falier	Leiden	85	Mw. G. Heijboer-Vonk	Rijssen	90
P. Brakman	Gorssel	89	H.T.P. Bos	Bedum	75
Mw. M.J.C. van de Putte	Waalwijk	85	W.G.J. Huijnen	Heerlen	89
G.L. van Wechem	Reeuwijk	74	J.V. Beekveld	Den Hoorn	94
Mw. B.H. Luinge-Keizer	De Meern	92	C.J.J. van der Raaij	Zwanenburg	89
Mw. E.A. Bakema-Bos	Winsum	88	F.A. de Vos	Zaandam	87
Mw. S.M. Kaan-Maas	Eindhoven	85	Mw. M.J.T. Levelink-van der Heijden	Apeldoorn	94
Mw. J.N. Soekarman	Voorburg	90	Mw. W.C. Wijnands	Baarn	93
A.N.M. Obdam	Haarlem	70	A.J. Kampstra	Den Haag	95
J.A. de Kok	Berkel en Rodenrijs	84	G.W.H. Moes	2e Exploërmond	75
T.C.M. Weber	Capelle aan den IJssel	79	S.K. Zimmermann-van Gessel	Haulerwijk	80
Mw. J.I. Ris-lest	Dordrecht	91	Mw. A. Timmers-Verbree	Noordwijk	88
R. Arlman	Den Haag	81	A. van Rotterdam	Rotterdam	84
Mw. A. Houweling	Leiden	77	Mw. M. van Sloten-Ruigendijk	Ossensisse	75
H.W. Drenth	Haren	87	Januari 2022		
Mw. C. Brezet-van der Harst	Zoetermeer	94	Mw. G. van der Brug-Baas	Deventer	91
K.H. Beuman	Apeldoorn	91	J.E. Hoogervorst	Leiden	92
Mw. G.T. Ketel-Schattinga	Delft	88	Mw. P.M. van der Torre-Baak	Holten	95
Mw. B.W.M. ter Steege-Kühling	Den Haag	100	Mw. J.D.A. Eulink-Wagemaker	Voorschoten	89
Mw. W.H. Huininga-Zwanenburg	Wassenaar	90	J.J.A. Marttin	Brouwershaven	80
Mw. E.B.M. van der Meulen-Keijser	Rijswijk	90	C.T.M. Koop	Gouda	79
Mw. P.H. van den Hout-Gooijaarts	Wassenaar	91	G.R. Walter	Zoetermeer	72
P.M. Schenk	Zeist	91	Mw. T.M. Hommes-Ivens	Zeist	92
Mw. M.P. Verdegaal-van Burgsteden	Gouda	79	Mw. H.T. Sweerman-de Koster	Amstelveen	88
C.P. Scheepens	Vaassen	87	J.J. van Leeuwen	Maassluis	72
G.N. Ruysch	Delft	83	S. Stuifzand	Delft	98
December 2021			Mw. A. de Jong-Althusius	Wageningen	87
Mw. J. Bierling	Garrelsweer	90	L.J. Goebel	Beuningen	82
Mw. A.F. van de Vin-Teuwen	Uden	88	K. van Spanje	Elst	91
M.H.E.M. Hoevenaars	Etten-Leur	80	H.H. Njo	Oegstgeest	92
T.H. van den Ham	Scherpenzeel	74	W.A.M. den Tonkelaar	Bussum	86
H. van Meerveld	Soest	91	R. Plomp	's-Graveland	92
Mw. M.C. Fels	Meeuwen	82	R.W.J. Kouffeld	Driebergen-Rijsenburg	82
Mw. A.R. Hazenberg-ten Have	Delft	90	Mw. G.A. Verhoeven	Waalwijk	67
Mw. G. Polderman-van Wingerden	Zevenbergen	89	G.J.W. Oldeman	Delft	74
			Mw. E.J. Vermeulen	Dordrecht	88

INSPIRATIE

Feestelijke afsluiting van je carrière

Ondanks de beperkingen van het thuiswerken waren er leuke, originele en verrassende ideeën om collega's op een bijzondere manier uit te zwaaien. Marja Lensink, directiesecretaresse bij TNO in Den Haag vertelt in de online editie wat haar ervaring is en wat zij hebben bedacht.

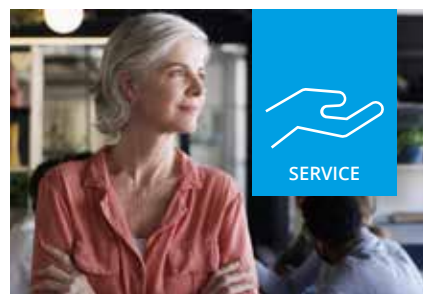
"Als je kijkt naar wat collega's belangrijk vinden, dan is dat er op een vriendelijke, feestelijke en fijne manier en met aandacht afscheid wordt genomen", vertelt Marja. Met het vele thuiswerken is dat een uitdaging en moet je creatief zijn. Elke lockdown was bovendien weer anders. "Ondanks de leuke acties voel je de afstand. De voorkeur van iedereen gaat uit naar het persoonlijke

contact en de warme woorden. Dat wordt wel gezien als een gemis."

Groot succes: persoonlijke pensioenkrant

Wat bij het team van Marja in de coronatijd is ontstaan en een groot succes is, is de persoonlijke pensioenkrant met allemaal bijdragen van directe collega's. De een levert een recept in, de ander verzint een puzzel en zo worden op verschillende manieren herinneringen en anekdotes gedeeld. De krant is in papier aangeboden en digitaal opgestuurd.

Ook op zoek naar ideeën? Kijk voor extra inspiratie in de online editie van de Life & Pension.

Handig om te weten: 'Mijn pensioen'

Om u in de toekomst nog beter te kunnen informeren over alle pensioenkeuzes wordt de digitale omgeving 'Mijn pensioen' vernieuwd. De eerste stap is al gezet. U kunt dus al een kijkje nemen. Bent u gedeeltelijk met pensioen of werkt u door na uw AOW-leeftijd? De vernieuwde pensioenomgeving is daar helaas nog niet op aangepast. We zijn bezig met het toevoegen van de gegevens van uw pensioenuitkering.

Hulp nodig bij inloggen?

Op onze site www.pensioenfondstno.nl kunt u rechtsboven bij Mijn pensioen inloggen met uw DigiD. Lukt het niet? Neem dan contact op met onze pensioenuitvoerder AZ: pf-tno@azl.eu of 088 – 1162 401.

Pensioenregeling 2022

Naast de standaard fiscale aanpassingen van de pensioenregeling, is de jaarlijkse pensioenafpraak iets gewijzigd. De hoogte van de premie wordt bepaald door de sociale partners ofwel TNO tijdens de arbeidsvoorwaardenonderhandeling. Uitkomst is dat de pensioenpremie

hetzelfde blijft, waardoor de pensioenopbouw iets omhoog kan van 1,46% naar 1,50%. We hopen dat we dat de komende jaren weer kunnen verhogen, want een opbouw van 1,75% en 70% partnerpensioen is onze ambitie.

Indexatie: 1,09%

In 2022 kunnen we de pensioenen niet volledig laten meegroeien met de prijsstijgingen. Hiervoor gelden wettelijke richtlijnen. De prijsstijging was afgelopen jaar 3,28% (CPI afgeleid oktober – oktober). Vanaf 1 januari 2022 is de indexatie 1,09%. In maart wordt dit met terugwerkende kracht verrekend.

Vacatures

Het Verantwoordingsorgaan (VO) ziet toe op het bestuur van Pensioenfonds TNO en de evenwichtige belangenafweging. In het VO zit een afvaardiging van alle werknemers, werkgevers en pensioengerechtigden. Binnenkort komen weer verkiezingen. Heeft u interesse? Laat het weten via: info@pftno.nl of 070 – 4138 602.

Heeft u een nieuw mailadres?

Log in bij 'Mijn pensioen' op www.pensioenfondstno.nl met uw DigiD om zelf uw mailadres aan te passen. Heeft u problemen met inloggen? Neem contact op met onze pensioenuitvoerder AZL: pf-tno@azl.eu of 088 – 1162 401.

Samengesteld gezin en uw pensioen

Wat moet u over uw pensioen weten als u een nieuwe relatie hebt? In de online editie hebben we een aantal punten op een rij gezet.

www.lifeandpension.pensioenfondstno.nl

Financiële tip

Een bericht van het Sociaal Personeelsfonds

Gaat u gebukt onder schulden of lukt het door de hoge energiekosten niet om uw financiën op orde te krijgen? Neem dan contact met het Sociaal Personeelsfonds (SPF): mail naar spf@tno.nl of bel de secretaris 06 - 55 46 15 64. Het SPF helpt u graag en kijkt wat mogelijk is! Lees meer over SPF op www.pensioenfondstno.nl bij Documenten.

Uw mening

Hoe tevreden ben u over uw pensioenregeling? En wat vindt u van de manier waarop wij duurzaam beleggen? Rond de zomer komt er een onderzoek naar duurzaam beleggen en in het najaar volgt een klanttevredenheidsonderzoek.

Cijfers

Via de site bij 'Nieuws' houden we u op de hoogte van de actuele situatie.

Beleidsdekkingsgraad: 116,9% (februari 2022)

Beleggingsrendement: -3,2% (februari 2022)

Gemiddeld rendement extra kapitaal voor eigen risico bij NNIP voor Extra Pensioen, Netto Pensioen en TOP februari 2022: -3,94%

Colofon

Life & Pension is een uitgave van Pensioenfonds TNO voor deelnemers en pensioengerechtigden.
Tekst: Pensioenfonds TNO i.s.m. Ernestien Honning
Vormgeving: Mariëtte Jongen
Fotografie: Chantal Vluggen, iStock

Redactie

Heeft u vragen of suggesties met betrekking tot Life & Pension, stuur dan een e-mail naar info@pftno.nl, bel naar 070 - 4138 602 of stuur een brief naar Pensioenfonds TNO, Redactie Life & Pension, Postbus 7018, 2280 KA Rijswijk.

Druk: Quantes

Oplage: 2.250 exemplaren

Rechten

Niets van deze uitgave mag worden overgenomen of vermenigvuldigd zonder toestemming van Pensioenfonds TNO. Aan de inhoud van deze Life & Pension kunnen geen rechten worden ontleend.

Stichting Pensioenfonds TNO
Laan van Zuid Hoorn 165
2289 DD Rijswijk
Postbus 7018
2280 KA Rijswijk

Telefoon: 070 - 4138 602
Telefax: 070 - 4138 620
E-mail: info@pftno.nl
Website: www.pensioenfondstno.nl
Pensioenuitvoering AZL N.V.